

'Jersey-goeroe' Russel Gammon zoekt in Europa naar outcrossbloedlijnen

Comeback van 'groene' koe

Het had niet veel gescheeld of de jerseykoe zou in de luwte van de hf zijn verworven tot een ras in de marge. Met het toenemende belang van voerefficiëntie heeft het kleine, harde ras de wind in de zeilen. Russel Gammon, al meer dan 35 jaar betrokken bij de fokkerij van jerseys, ziet een zonnige toekomst. 'Het ras heeft altijd zijn eigen eigenzinnige kop gevolgd.'

tekst **Alice Booi**

Thuis hadden we guernseykoeien. Maar toen ik me ging verdiepen in de jersey, was ik meteen onder de indruk. Ze kalven gemakkelijk en zijn heel productief, vooral als je het in combinatie ziet met hun beperkte hoogtemaat.' De Canadees Russel Gammon (58) is al bijna 35 jaar betrokken bij de jerseykoe en een

waarachtige ambassadeur geworden. Bijna 30 jaar werkte hij als secretaris voor het jerseytamboek in Canada waarbij hij ook zes jaar vicepresident van het internationale Jersey Bureau was. Eind 2011 maakte hij de overstap naar Semex Canada en is daar verantwoordelijk voor het jerseyfokprogramma. 'De jersey heeft al

tijd aan haar eigen fokkerij vastgehouden: hoge gehalten, efficiënt, met altijd goed beenwerk en sterke klauwen', aldus Gammon, die een rondreis door Europa maakte op zoek naar potentieel fokmateriaal. 'Als we in de fokkerij achter de strategie van de hf waren aangelopen, was het ras ten dode opgeschreven geweest. Nu heb-

ben we een toekomst, en wat voor een. De jersey is bezig aan een echte comeback.'

Hoe is de ontwikkeling van de jersey in de VS?
'Tot aan 1990 werden er tussen de 500.000 en 600.000 doses sperma van jersey jaarlijks verspoten. Tot er een verandering kwam in het systeem van melkuitbetaling. Bij een aantal zuivelverwerkers werden gehalten belangrijker en veranderde de uitbetaling. Daarbij is er meer aandacht gekomen voor lokaal geproduceerd voedsel. Daar profiteert de jersey van, want voor zelfzuivelaars is de jersey een kans om je te onderscheiden. Zo is het aantal verkochte doses sperma geëx-

Omdat de jersey klein is, heeft ze minder onderhoudsvoer nodig. Daardoor is ze ook milieuvriendelijk. Het betekent meer koeien per hectare en meer melk per kilo droge stof. De jersey is een groene koe. Nog een pluspunt is dat jerseys zich makkelijk aanpassen aan verschillende systemen en klimaten. Ze doen het goed in heet weer, maar ook bij nat weer. Ze komen goed uit zichzelf naar een melkrobot en ze hebben natuurtalent voor grazen.'

De afgevoerde koeien en stierkalveren zijn echter niet veel waard, een achilleshiel?

'Het gaat om de melk, veehouders accep-

ze niet opmerken in de veestapel, eentje die nooit ziek is en altijd vreet. Minder problemen betekent meer gezinsleven. In die ontwikkeling past de jersey.'

Wat is het minste punt van de jersey?

'Het celgetal, gelukkig is er variatie in de populatie, dus dan zijn er mogelijkheden om te verbeteren.'

Heeft de selectie op genomics de jerseyfokkerij geholpen?

'Ja, het helpt ons om een betere selectie te maken bij de jonge stieren. Daarbij heeft genomics ook kennis rondom de haplotypen opgeleverd. We kwamen in het DNA van bepaalde haplotypen geen dubbele tegen. Het bleek dat die als embryo vroeg afsterven. We hadden toen we begonnen met genomics ook de overtuiging dat genomics zou zorgen voor meer bloedspreiding, maar dat lijkt niet te lukken.'

Waarom niet?

'Als ki's zorg je wel voor outcross-stieren. Veehouders zeggen dat ze die willen gebruiken, maar vervolgens wil iedereen de hoogste genomicstier en die komt eigenlijk altijd uit dezelfde stieren en koe-families. En als er dan eens een hoge outcross-stier is, dan wordt hij zo intensief benut dat er in no time weer kans is op inteelt.'

Wat doet u om meer bloedspreiding te krijgen?

'Daarvoor ben ik in Europa. We typeren dieren uit andere landen, andere populaties, wellicht zitten er potentiële stiermoeders tussen. We combineren deze goede jerseykoeien met de genetica uit Noord-Amerika en zo hopen we dat er vers bloed kan binnenkomen.'

Zijn er verschillen tussen jerseys in diverse landen?

'De Noord-Amerikaanse, Deense en Nieuw-Zeelandse populaties zijn zo verschillend dat je haast van heterosis mag spreken wanneer je die met elkaar kruist.'

En op de geboortegrond van de jersey, het eiland Jersey?

'De populaties in Denemarken en ook in Noord-Amerika komen oorspronkelijk van Jersey. Maar het eiland dat ooit de bron was, is qua genetica momenteel de minste. Tot 2008 hield Jersey de grens dicht voor sperma en embryo's, totdat de mensen daar zelf ook in de gaten kregen dat ze achteruit boerden. Inmiddels halen ze de schade weer in.'

'Als ki zorg je voor outcross, maar veehouders willen alleen de hoogste stier'

teren dat ze met de kalveren niets kunnen. In Noord-Amerika is dat geen issue. Aan de andere kant is er geseekt sperma, daar is veel vraag naar. En we zien dat jerseyhouders, met name in Europa, creatief worden, het vlees is mals en het jerseykalfsvlees is spectaculair lekker. Het vindt zijn weg. Veel trends beginnen in Europa en waaien dan over naar Noord-Amerika, de aandacht voor dierenwelzijn is er zeker een van.'

Hoe is de jersey de laatste jaren veranderd?

'De jersey is productiever geworden. Vanaf 1950 is daar al aan gewerkt omdat de jersey een soort rijkeluis-showkoe dreigde te worden. "Ze gaat weg, ze produceert niet genoeg", redeneerden veehouders. Naast het behoud van al haar goede eigenschappen is er in de fokkerij sterk ingezet op het verhogen van de melkproductie. Nu zie je dat de jersey vooral op grote, commerciële melkveebedrijven kansen krijgt.'

Waarop ligt het accent in de fokkerij?

'Efficiëntie en duurzaamheid. De jersey is een kleine koe die minder schadelijk is voor het milieu en het weiland minder vertrapt. Melk blijft belangrijk, met behoud van de hoge gehalten en gezondheid, vooral vruchtbaarheid wordt belangrijker. Veehouders willen een koe die

plodeerd tot 2,8 miljoen in 2013, dat is twaalf procent van het totaal in de VS. Ik denk dat het de komende jaren naar 20 tot 25 procent gaat stijgen.'

Zijn er nog meer eigenschappen waardoor de jersey aan populariteit wint?

'De voederconversie is een sterk punt.

